

HMG

HVA MÅ GJØRES nr. 2-82

Om dydighet og brigg

ET SVAR TIL PER SUNDBY

SIDE 8

FAGKRITIKK:

Tvil og tro?

PRESENTASJON AV

Aker sjuke- pleierskole

SIDE 2

Husleie- streiken

SIDE 2

I Langslet's erme....

TYRKIA

SIDE 7

POLEN

side 3

Landsmøterush

MIDTSIDENE

Vi betaler ikke!

I år opplever vi den største aksjonsvilje blant studenter på mange år. Ca. ti tusen studenter og elever har gått til husleieaksjon mot forverring av studentøkonomien.

Det er viktig at dette utvikles til en bevegelse også blant de studentene som ikke bor på studentby, men som vil forsøke å forbedre sin stadig verre økonomiske situasjon.

Aksjonsgrunnlaget er delt i 8 punkter, som grovt kan deles i tre:

- Inntektssida (bl.a. kravet om økt stipendandel og oppjustering av kostnadsnormen).
- Utgiftssida (bl.a. krav om avklaring av husleia).
- Statens ansvar for studentøkonomien.

Gjelder de fleste

Sida en del av aksjonsgrunnlaget for husleieboikotten omhandler forhold som ikke bare gjelder folk på studentbyer, er det viktig at flest mulig studenter trekkes inn i aksjonen. Det kan skje på flere måter. Det skal bl.a. arrangeres landsomfattende demonstrasjoner. Til dem må det mobiliseres kraftig.

Dette er alvor

Fra enkelte hold får vi høre «at studentene aldri blir fornøyd osv.» Disse holdningene må vi slå tilbake med en beskrivelse av den faktiske situasjonen: Studentenes kjøpekraft er satt tilbake med ca. 10,5% på to år. Stipendandelen synker stadig noe som fører til ei økende gjeldsbyrde.

Nedskjæringer er borgerskapets forsøk på profittøking

Utdanningssektoren hører til de sektorer som stadig utsettes for statlige nedskjæringer. Årsaka er ganske klar. I løpet av det siste tiåret har kapitalismen internasjonalt sett vært i nedgang og krise. Det har fått helt klare følger: England forsøker febrilsk å skjære ned på den offentlige sektoren (det samme skjer i USA). Sist, men ikke minst: Det samme legges det opp til i Norge. Utdannings- og helse- og sosialsektoren er de sektora som først får merke dette.

Hvis den kampen som føres nå skal lykkes i stor grad, er det av overordna betydning at vi har klart for oss hva vi kjemper for og hva vi kjemper mot.

Nedskjæringspolitikken er borgerskapets forsøk på å flikke på den kriseramte kapitalismen. Alle sånne forsøk har hittil vist seg håpløse. Det har sjølsagt sammenheng med at kapitalismen ikke kan unngå disse krisene. De forholda som objektivt sett ligger til grunn for kapitalismen som system, innebærer bl.a. at folk utbyttes grovt og at det må bli kriser som rammer millioner.

NORGES KOMMUNISTISKE STUDENTFORBUND
STUDENTFORBUNDET TIL AKP(ml)
ADRESSE: ST. OLAVSGT. 6 TLF.: 02/11 45 73
KONTORTID MANDAG, ONSDAG 8-16
POSTADRESSE: BOKS 6875
ST. OLAVSPASS
OSLO 1

bli med på studiesirkel
bli med i NKS

10 000 studenter Langslet

Det er viktig at studentaksjonene holder på enda noen måneder. Det første utspillet fra regjeringa utgjorde bare en åttendedel av det som regjeringa tok ved halveringa av grunnstipendet.

Ved å bruke dette politiske middelet ei tid til, er det større sjanse for å oppnå noe mer. Vi kan legge erfaringa fra 1980 til grunn: Da var det også husleieboikott over deler av landet og da blei kostnadsnormen økt med 6% midt i budsjettperioden.

Landsomfattende aksjon

Det er av spesiell betydning at aksjonene er landsomfattende. I begynnelsen av januar oppfordra alle landets interesseorganisasjoner til husleieboikott. Den blei fulgt opp ved de fleste studentbyer og boligstiftelser.

Valgresultata viste at aksjonsvilja er svært stor. I Tromsø stemte 100% og 92% var for aksjon. I Bergen var det mellom 82-90% som stemte for. Det var omtrent de samme talla i Oslo (83,5%).

Det er også viktig å huske hva dette aksjonsgrunnlaget innebærer. Det går langt videre enn bare å ta for seg de enkelte husleieøkningene.

Denne aksjonen må derfor spre seg ut. Det kan skje bl.a. i form av demonstrasjoner og støttevedtak fra allmøter.

Oslo — et unntak

I Oslo har flere studentgrupper gått aktivt ut mot husleieboikotten etter at den blei vedtatt. De konservative (DKSF og Grønt Gras) sendte flere «brev» til alle studenter på Sogn og Kriingsjø hvor de oppfordra til å bryte flertallsvedtaket.

Det blei gjort i kraft av stiltingene som studenttingleder og representanter i samskipnadens

hovedstyre. En lærdom av dette er ihvertfall at «organisasjoner» av typen studentting og diverse råd ikke er studentorganisasjoner.

Regjeringas forslag — et splittelsesforslag

Forslaget om å gi ei ramme på 5 mill. blei ikke godtatt av studentorganisasjonene. Det var bra. I forslaget ligger det at vi

ANSATTE STØTTER STUDENTAKSJONENE

I samband med den landsomfattende husleieboikotten har de ansatte kommet med et felles utspill. HMG har fått fatt i en ansatt for å høre om reaksjoner på dette.

Det er Liv Bagstevold, fysio-kjemiker og ansatt ved helse-tjenesten på Blindern.

HMG spurte hva hun mente om studentaksjonene:

«Jeg har full forståelse for at studentene aksjonerer. Den utviklinga som studentøkonomien er inne i er såvidt jeg skjønner så negativ at det må ropes høyt.»

HMG: «I den siste tida har vi

sett at det har kommet flere utspill fra fellesklubber i samskipnaden. Det er forslag til felles utspill, men forutsetninga er at aksjonen avblåses. Har du noen kommentar?»

LB: «Etter mi oppfatning er dette å undervurdere statens nedskjæringspolitikk. Det som er situasjonen er jo at også våre arbeidsplasser trues av en politikk som går ut på at studentene får stadig mindre å rutte med. Det er bl.a. forutsetninga for at studentene skal ha råd til å bo på studenthybler som stadig blir dyrere.»

FOTO: KJARTAN

Er sjukepleierelever voksne mennesker?

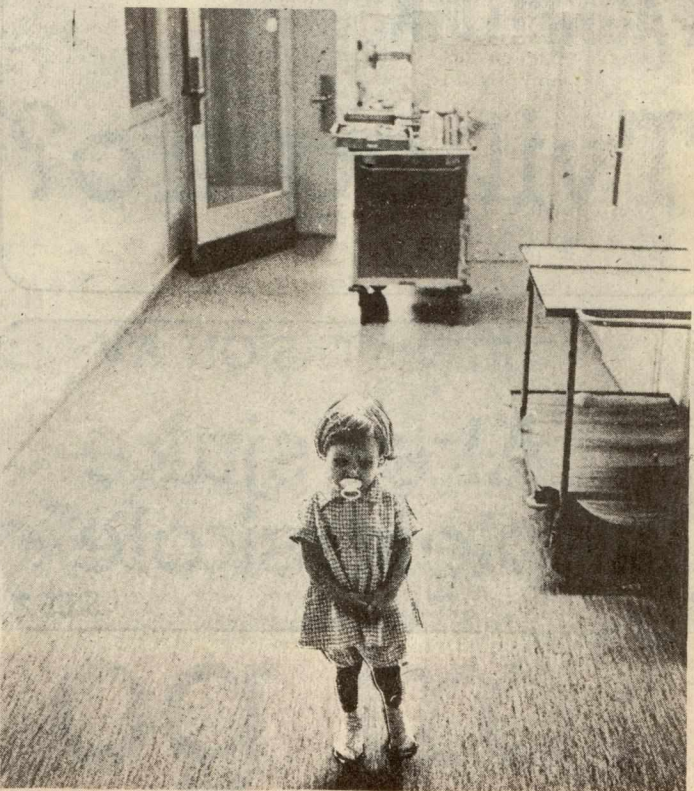
Er sjukepleierelever barn eller voksne? På mange skoler blir vi behandla som unger. Samtidig som vi blir oppfordret til å komme med forslag om nye veier å gå i undervisningen, bedt om å vurdere lærernes undervisning og praksisplassene.

Det er sjelden studentenes meninger blir tatt hensyn til. Vi kan komme med forslag om å forandre undervisningen, men neste kull sjukepleierstudenter ender gjerne opp med det samme opplegget som vi kritiserte. Lærernes holdning til studentene er ofte en parallell til enkelte holdninger som det ikke er uvanlig at sjukepleiere har til pasienter: En pasient som ikke samarbeider på sjukehusets premisser, er en vanskelig pasient.

Og dette forståelsesmonsteret går igjen i sjukepleierlærers holdning til studenten. Vi skal læres opp til sjøl å vurdere situasjoner, ta avgjørelser og tenke sjøl — men vi skal ikke

vente at vi blir tatt hensyn til før vi er ferdige på skolen. Som oftest forsøker lærerne å forklare studenters uenighet ut fra at studenten er frustrert, mangler informasjon eller mangler forståelse av saka det gjelder på grunn av pedagogisk inkompetanse. Dermed unngår man enhver saklig diskusjon om undervisningen, og kan definere studenten som vanskelig, akkurat som pasienten som ikke underordner seg sjukehusets premisser.

Denne typen holdninger gjør meg iblant både desperat og bitter. Lærerne hører nok på det vi sier, men de er ikke interessert i det saklige innholdet i det vi

mot

GLIMT FRA POLENS HISTORIE I

Fra nasjonalisme til kommunisme

I to artikler skal vi forsøke å gi et bilde av Polens nære historie. Første artikkel tar for seg utviklinga fram til 48/49 da kommunistene hadde konsolidert makta si. Neste artikkel vil ta for seg tida fram til 56/57, da degenereringa til det borgerlige diktaturet vi ser i Polen i dag, var fullført. Artikkel nr. 2 kommer i neste nummer av HMG.

ved å godta det også godtar de fortsatte forverringene.

Forslaget ville innebære en lettelse for de studenthybler med hardest økning — men da på svært kort sikt. Neste års forverringer blir da desto større. Å godta det er å godta ris til egen bak.

Forholdet til de ansatte

Det har nå kommet et landsomfattende utspill fra samskipnadsansatte. Forutsetninga for felles aksjoner er at husleieboikotten avblåses. En kan snu på flisa og si: Hvis de ansatte gikk til streik, så sendte DUK ei oppfordring til de ansatte om å kutte streiken fordi de syntes at det måtte være en bedre aksjonsform. Poenget med dette er at felles utspill ikke står i motsetning til den nåværende aksjonen.

Det heter også at dette setter samskipnaden i fare. Her er det klart at det er den rolla staten har som er faren. De statlige nedskjæringene truer på sikt også arbeidsplassene. Det er den politikken som er uansvarlig mens studentaksjonene faktisk er et forsøk på forbedring.

Da Tyskland i 1939 gikk til angrep på Polen, rykket Sovjet inn i Polen fra øst, og besatte de områdene som Polen hadde tilranet seg etter intervensjonskrigene i Sovjet fra 1918 til 1922. Initiativet til Polens deltagelse i intervensjonskrigene ble tatt av Josef Pilsudsky, leder for det ekstremt nasjonalistiske sosialdemokratiske partiet. Pilsudsky ble seinere en slags enehersker i Polen, fram til 1935. Etter -35 og fram til krigen var Polen styrt av en junta nazivennlige offiserer.

Etter krigen beholdt Sovjet den delen av Polen som Polen hadde tilranet seg i 1922. Som kompensasjon fikk Polen tilsvarende områder i vest, fra Tyskland. Den annen verdenskrig endte med et Polen som var flytta 30 mil mot vest, hvor rundt 20% av befolkninga var omkommet under krigen, hvor de nasjonale minoritetene enten var deportert, eller «bare integrert» i Stor-Polen, og hvor det omtrent ikke fantes politiske eller militære ledere som naturlig kunne ta over styre av landet.

Kald krig

9. februar 1946 holder Stalin en tale i Bolsjoj teateret, hvor han stiller opp perspektivet om en tredje verdenskrig. Omtrent en måned seinere lanserer Churchill begrepet jernteppet, i en tale i Fulton, USA. Splittelsen mellom de gamle allierte er plutselig åpenbar. Truman-doktrinen som lanseres et år seinere, markerer starten på den kalde krigen, og med Korea-krigen i 1950, er USAs rolle som verdenspoliti fullt utformet.

Mens USA ikke hadde hatt en eneste krigshandling innenfor sine grenser under krigen, var Sovjet blitt lagt fullstendig i ruiner. For Stalin blei derfor arbeidet med å bygge opp en militær styrke som kunne motstå et imperialistisk angrep, en svært viktig oppgave. Og denne militærstyrken trengte en solid økonomisk basis, med en høyt utvikla tungindustri.

Styrt fra Moskva

Perspektivet var en krig mellom kapitalismen og sosialismen, og da var Stalin hensynsløs. I større eller mindre grad blei den politiske utviklinga i alle landa i Øst-Europa styrt av Sovjet. Polen var et ekstremt tilfelle, fordi den politiske floraen der var så fullstendig nedbrent.

Ledelsen for oppstanden i Warszawa fra august til oktober 1944, blei slakta ned av Hitler. Og da de allierte i -45 nektet å anerkjenne eksilregjeringa (som satt i London), forsvant den siste muligheten om et borgerlig styrt Polen. Den politiske utviklinga

Stanislaw Mikolajczyk, sjef for den Polske eksilregjeringen i London

ble i realiteten avgjort med tilstedeværelsen av de sovjetiske soldatene.

Fra -44 til -48 økte medlemstallet i det polske kommunistpartiet fra noen tusen til 1 million. Partiet begynte først å virke etter vendepunkte ved Stalingrad, vinteren -43. Ved valget i 1947 fikk den kommunistiske leda Demokratiske fronten 80% av stemmene. Før det var imidlertid 3 millioner tyskere deportert, og 2 millioner fascister frattatt stemmeretten. Bondepartiet og det Demokratiske partiet var delvis utmanøvrert ved opprettelsen av konkurrerende partier (under innflytelse av kommunistene), som var innretta på de samme befolkningsgrupper.

Med sammensmeltinga av det sosialdemokratiske partiet med kommunistpartiet i desember 1948, til Polens Forente Arbeiderparti, regner vi at kommunistene fullstendig hadde konsolidert makta si. På denne tida hadde sosialdemokratene omtrent halvparten så mange medlemmer som kommunistene. Det formelle initiativ til sammenslåinga kom fra sosialdemokratenes formann Cyrankiewicz.

Full fart forover

Etter å ha sikra seg den politiske makta, pressa kommunistene igjennom en omfattende kollektivisering av jordbruket. Sosialdemokrater som stod for vestlige planleggingsmodeller blei renska ut fra den økonomiske ledelsen. Seinere blei folk som sympatiserte med Titos modell for samfunnsomforming også renska ut. Økonomien blei høyt sentraldirigert, og særlig blei tungindustrien prioritert.

Mye av handelen var til ensidig sovjetisk fordel, bl.a. sikret de seg store mengder kull til spottpris, et røverkjøp Sovjet delvis blei tvunget til å gjøre om, etter Gomulkas palassrevolusjon i 1956.

Under Stalin blei økonomien i Polen forsøkt omforma i kommunistisk retning, men utviklinga blei dytta for raskt framover, og folk blei behandla som sjakkbrikker. Dette skulle vise seg å lette maktovertakelsen for de som fullstendig ønsket å forlate veien mot kommunismen.

Churchill, Roosevelt og Stalin avgjør Europas deling under Jaltakonferansen i februar 1945.

Landsmøterush Landsmøterush Landsmøterush Land

Foran NSU's landsting

HVA MÅ GJ

Norsk Studentunion. Organiserer universitetsstudenter i Oslo, Ås, Trondheim, Bergen og Tromsø. Nærmere 50 000 medlemmer. Landets største studentorganisasjon.

Også landets svakeste studentorganisasjon? Antall lokallag — basisgrupper — kan telles på en hånd. Organisasjonen har ca. 70 tillitskvinner og -menn. De kalles NSU-delegater og møtes i hvert fall en gang i året på landstinget.

NSU avholder det minste landsmøtet en kan tenke seg. Ellers er NSU i hvert fall 6 personer på et kontor.

Norsk Studentunion domineres av en politisk gruppering — Sosialistisk Front. De regjerer NSU etter eget hode og har gjort lite for å styrke organisasjonen på grunnplanet. De har måttet tåle økt kritikk fra en stadig mer høyrøsta og brei opposisjon. I fjor kalte en del av opposisjonen på landsmøtet seg Tilfeldig front og protesterte mot topp-plansbyråkrati og partikrangel.

Til tross for flere landstingsvedtak om å bygge basisgrupper og styrke grunnplanet i organisasjonen, er lite blitt gjort. Delegatgruppene på hvert enkelt lærested møtes i regelen en gang i måneden — i hvert fall de som gidder å møte opp. Ellers er aktiviteten liten. Unntaket er de få stedene delegatene har greidd å organisere et lokallag av aktivister.

Torill

FOTO: Ola Sæther

— Det er et stort problem at NSU er så svakt organisert, sier Solveig til Hva Må Gjøres. I snart ett år har hun sittet som den eneste ikke-sosfronter i NSUs arbeidsutvalg.

— Studentene møter en stadig vanskeligere situasjon, de sosiale låneordningene smuldrer bort, studiene rasjonaliseres og stadig flere studenter må dele uka mellom jobb og studier for å betale sin egen utdanning. Aldri før har vi vel trengt bedre en aktiv interesseorganisasjon.

— Arbeidet med å styrke organisasjonen — bygge opp basisgrupper — er blitt overlatt til en person i Arbeidsutvalget, og jeg føler at jeg har fått svært liten støtte i dette arbeidet. Blant annet har jeg ikke fått anledning

Solveig

å bygge opp aktive grunnplan, men slik er det ikke i dag. Tendensen er imidlertid at dette ikke nytter lenger. Allmøtene foretrekker delegater som lar seg velge ikke utfra partitilhørighet, men utfra konkrete saker som de ønsker å arbeide med. Jeg er ganske sikker på at vi på årets landsting, får oppleve en større opposisjon enn noen gang tidligere.

— Et annet problem er at det er så hårreisende få tillitsvalgte i NSU. Når en delegat skal representere opp til 10 fagkretser, så sier det seg sjøl at det blir umulig å holde kontakten mellom delegater og medlemmer. For én person vil det også være å arbeide i basisgrupper på 10 forskjellige fag, sier Solveig. Hun mener at antallet NSU-delegater til landstinget bør doubles, om ikke tredobles.

Tine Jensen, nyvalgt NSU-delegat har allerede rukket å få oppleve hvordan partikivinga i NSU slår ut. Hun ble valgt fra psykologi på en uavhengig liste, og delegatgruppa i Oslo valgte henne som en av sine representanter til landsstyret. På neste møte i delegatgruppe ble hun imidlertid avsatt. Grunn: Hun var ikke medlem av Sosialistisk Front. Flertallet hadde ikke noe konkret å utsette på hennes arbeid, men fant det tydeligvis mer «betryggende» å ha et medlem av Sosialistisk Front i landsstyret.

— Jeg mener at så lenge organisasjonen fungerer slik, vil den svekke seg sjøl. Jeg har inntrykk av at folk bruker tida si på frontarbeid isteden for å arbeide for NSU.

Forbud mot fraksjonering?

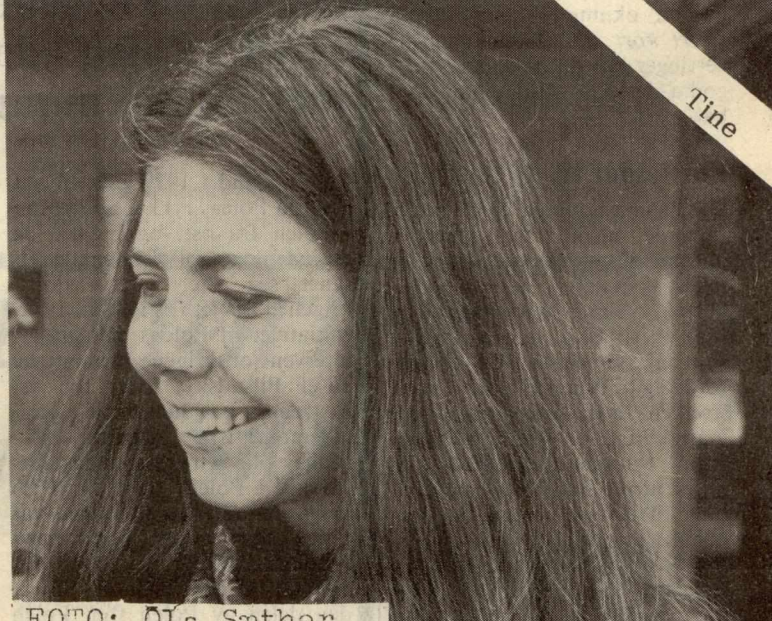
— Fraksjoneringa virker ødeleggende i det daglige arbeidet, det har jeg merket hver eneste uke jeg har jobbet i Arbeidsutvalget, sier Solveig.

— Hver tirsdag bruker Sos.fronterne halve arbeidsdagen til eget fraksjonsmøte, hver onsdag har vi korte møter i Arbeidsutvalget. Da er alt avklart på fraksjonsmøtet dagen før.

— Fraksjoneringa lammer også landstinget, tilføyer Torill.

— Det var nesten komisk da det på landsmøtet i fjor plutselig bare satt tre delegater igjen i salen og lurte på hvor de andre var blitt av. De var på fraksjonsmøte — selvfølgelig. Udemokratisk og jævlig er det. Det er debattene i fraksjonene som avgjør alt, og selve møtet blir en farse. I hvert fall er jeg prinsipielt imot fraksjonering av landstinget.

I andre interesseorganisasjoner er fraksjonering forbudt fordi det svekker demokratiet, men i NSU praktiseres systemet ut til det ekstreme. Delegatene blir ikke selvstendige representanter, men medlemmer av en gruppe — først og fremst.

Tine

FOTO: Ola Sæther

SJUKEPLEIERNE

Kamp

~fram for praksison

~styrking

LNS Landslaget for norske sjukepleierstudenter (LNS) har nylig avholdt generalforsamling (GF). L likhet med andre studentorganisasjoner er også LNS opptatt av de statlige nedskjæringene.

Høyest prioritert akkurat nå er:

- **Kamp mot gratisarbeid.**
- **Styrking av organisasjonen.**

Bengt Karlsson, nestleder i LNS, utdyper det nærmere:

«Politisk sett betydde GF et skritt framover for sjukepleierstudentene. Det blei foretatt ei klar og viktig prioritering.

Følgende punkter gis toppprioritet:

- praksisordninga, blant annet skal vi forsøke å gjøre noe med alt gratisarbeidet i praksistida.
- styrking av organisasjonen. I samband med at sjukepleierne er dratt inn i det regionale hogskolerådet er det også sann at det vil bli oppretta råd og styrer som på sikt kan true vår uavhengige interesseorganisasjon.

Når det gjelder praksisutdannelsen, ser LNS den som

møterush Landsmøterush Landsmø

ØRES?

Vekk med stipendene?

— Det store diskusjonstemaet nå foran landsmøtet er studiefinansiering. Det foreligger et forslag om at studentene sjøl skal gå inn for å fjerne borteboer- og grunnstipend, mot å få behovsprøvet tilbakebetaling av lånene.

Det er tvilsomt om studentene sjøl noen gang vil kunne gå god for et slikt forslag.

— Jeg syns det er merkelig at enkelte kan foreslå at staten fjerner stipendene. Forslaget er jo en gavepakke til myndighetene som allerede har begynt å skjære ned på stipendene. For-

slaget vil bare gjøre det lettere for dem å få «gehør» for en slik politikk, sier Tine Jensen.

— En rettferdig tilbakebetalingsordning som er behovsprøvet etter inntekt, vil de fleste kunne gå god for. Forslaget innebærer at alle skal betale 3% av lønna si i avdrag på lån hvert år. Men hvilke garantier har vi for at prosentsatsen ikke vil øke fra år til år akkurat som rentefoten? sier Toril.

Det ser ut til at ideen bak forslaget er at det er bedre med ti fugler på taket enn en i hånda, kommer det tørt fra Solveig.

Forslaget om å fjerne stipendordningen er satt fram av et utvalg under DUK. Utvalget består bare av studenter, blant andre to tidligere ledere av NSU, Bård Johansen og Tom Therkildsen.

Sosialistisk Front har imidlertid ikke støttet forslaget. Foreløpig er forslaget lite kjent blant studentene, og dersom NSUs landsting om et par uker vedtar at stipendiene bør fjernes, så er et slikt vedtak i hvert fall ikke representativt for NSUs medlemmer. Det er uten tvil svært få av de 50 000 studentene i NSU som ønsker å fjerne sine egne stipendier.

GENERALFORSAMLING:

mot gratisarbeid

dre
ing.

LNS

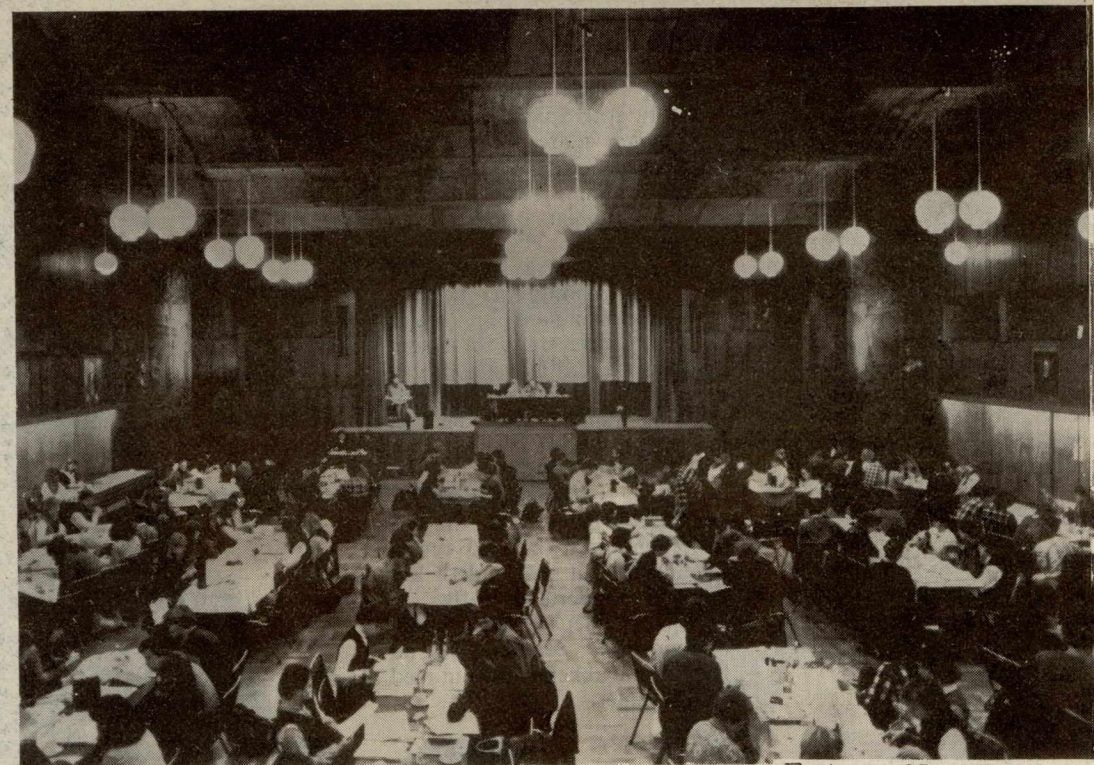
grunnleggende. Sjukepleieryrket må ikke utvikles til et reint administrativt yrke. Vi ser m.a.o. på sjukepleieryrket som et praktisk retta fag. På dette punktet skal vi samarbeide med Norsk sjukepleierforbund (NSF).

Dessuten skal vi jobbe med å få gjennom kravet om reell oppfølging på de enkelte praksisplassene. I dag er det ofte sånn at vi kommer på ei avdeling og blir satt «i jobb» uten noen rettleiing eller reell oppfølging. Dette skjer i en såkalt utdanningssituasjon. Vi skal også jobbe med spørsmålet om nedskjæringer. Sammen med NSF skal vi ta opp spørsmålet om bemanningssituasjonen. Som en følge av de stadige nedskjæringene blir også bemanningstoda umulig. Det er altfor få folk på de enkelte avdelingene osv.

Videre har vi planer om en landsomfattende aksjon nå i høst når det gjelder disse sakene.

Den andre topp-prioriterte saka, styrking av LNS, vil bli jobba med på flere plan:

— For det første skal vi se nærmere på hva slags konsekvenser statsoppretta skole-

styrer osv. får. Allerede i dag ser vi dette som en trusel mot LNS. En interesseorganisasjon står i utgangspunktet mye sterkere enn sånn råd og utvalg. For det første fordi vi er uavhengige. For det andre fordi all erfaring tilsier at dette blir instanser uten noen egentlig betydning når en f.eks. må gå mot nedskjæringer. For det tredje: LNS er landsomfattende.

Dette skal møtes på følgende måte:

— Vi må få et økt aktivitetsnivå i de enkelte lokallaga.

— Vi skal arrangere et organisasjonskurs for styrene i lokallaga. På denne måten kan vi best møte de problema som vil oppstå når studentråda og stu-

dentutvalga på de enkelte skolene etterhvert bli oppretta. Dessuten vil et bedre aktivitetsnivå i seg sjøl være en garanti for at LNS fortsatt blir en organisasjon som ivaretar sjukepleierstudentenes situasjon.»

HMG: — Hva synes du om statens politikk for helse- og sosialsektoren?

— LNS har ikke særegent tatt stilling til den. Det vi vedtok var en uttalelse om at nedskjæringene måtte stoppes og holdes på 80-nivået. Som NKS'er vil jeg si følgende:

Et av trekkene ved politikken er å sette f.eks. primærhelsetjenesten opp mot institusjonshelsetjenesten. Det sies at primærhelsetjenesten skal styrkes

Når SVere stoler på egne krefter...

Noe grumsete og snikende er i ferd med å spre seg på «venstresida», både blant studenter og andre. Dette grumset er like gammelt som klassesamfunnet — det er reformismen. Det sosiale grunnlaget for at reformistisk grums sprer seg er den allmenne lavkonjunkturen for progressive ideer. År etter år med Unge Høyre-dominans på gymnasene har gjort sin virkning.

Reformismen ytrer seg på mange måter i dag. Mest vanlig er kanskje ideen om Arbeiderpartiet som et progressivt og bra parti. Denne ideen står sterkt, de fleste uttalelser om «høyrebølgen» har som en uuttalt forutsetning at arbeiderpartiet er «venstre». På NSUs Landsting i fjor ble det faktisk vedtatt at arbeiderpartiet *ønsker* mye bra.

dette er «et interessant forslag», «nytenkning» som «lyder bra».

Men også studiefinansieringa er et spørsmål om klasseskamp. I løpet av syttiåra oppdaget borgerskapet en billig og grei måte å ordne studiefinansieringa på — at studentene sjøl finansierer studiene gjennom deltidsjobber. Skal vi stoppe denne utviklinga og hindre ytterligere nedskjæringer krever det *kamp*.

Og Baard Johannesens forslag vil kunen ta fra studentene kampmulighetene hvis det blir gjennomført. Erfaringene viser at det er forholdene under studiene som kan mobilisere studentene. Kampen for økte stipender, mot renter i studietida har fått oppslutning. Kampen mot rentehevinga har aldri slått an. Og hvordan skal vi greie å mobilisere når Baards tre pro-

Formannen
har ordet

men dessverre ikke får det til. Og ikke minst ser vi reformismens karakter i striden om oljearbeidernes lønninger og kampen om smelteverket i Tyssedal. Ideene om «likelønn under kapitalismen» og «alternative arbeidsplasser» ser helt bort fra at Nordsjøen og Tyssedal er arenaer i klasseskampen. Arbeiderklassen kan ikke opptre som den sjøl vil, men må isteden handle i forhold til motstanderen — Norge er fortsatt underlagt borgerskapets diktatur.

Reformistenes siste utspill i studentpolitikken er «Bård Bårdsen-forslaget», det vil si SVeren Baard Johannesens forslag til ny studiefinansiering. Alle stipender skal falle bort og folk skal betale tilbake tre prosent av årsinntekten til lånekassa. Mange har reagert med at

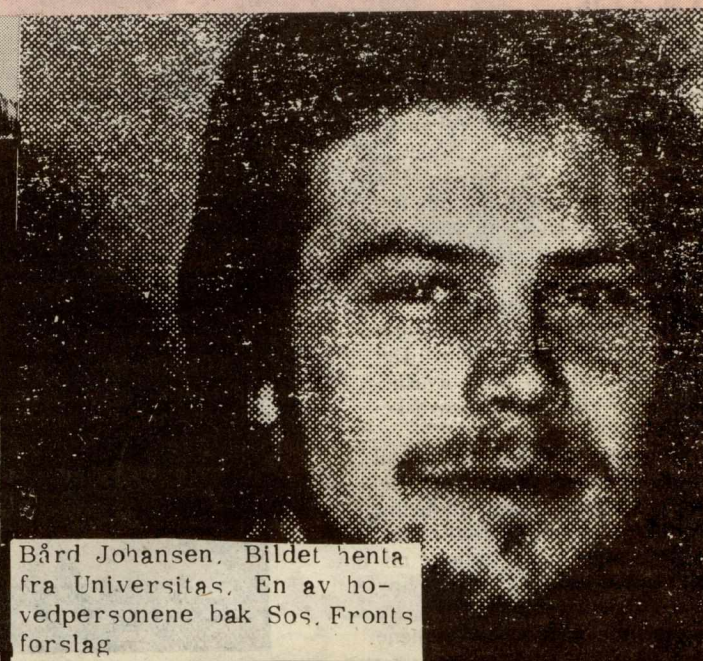
sent blir til fem eller sju prosent av årsinntekten? En slik økning vil sannsynligvis kunne gjennomføres med forholdsvis liten motstand fra studentene, fordi forverringa vil ligge i framtida, den vil ikke ramme dem mens de studerer.

SV-forslaget legger med andre ord veien åpen for en fullstendig rasering av studentenes økonomi uten muligheter for motstand. Og i tillegg er forslaget tåpelig nok til å foreslå fjerning av alle stipender, mens studentene i alle år har slåss for økte stipender. Grunnen til at SV og Baard Johannesen kan foreslå noe slikt er at SV er et reformistisk parti, fullt av illusjoner om den sosialdemokratiske staten Norge. De innser ikke at Norge er et klassesdiktatur, en kapitalistisk stat.

Foto: Ola Sæther
og for at det skal skje skal det skjæres ned på institusjonene. Det viser seg at dette bare er røykslør: Det som skjer nå er at det skjæres ned uten at noe styrkes. Etter mi oppfatning må *begge disse sektorene styrkes*. Penga fins, men det som mangler er politisk press mot myndighetene.

Hva er LNS?

LNS består av 36 lokallag fordelt over hele landet. Pr. idag består LNS av 5128 medlemmer. M.a.o. er dette en forholdsvis stor organisasjon som sikkert kan vokse seg sterkere!

Bård Johansen. Bildet hentet fra Universitas. En av hovedpersonene bak Sos. Fronts forslag

NEI, JENTER

Hvis Sovjet er sosialistisk, hva er det da vi slåss for?

Kvar sovjetiske kvinne gjennomgår i snitt 15 abortar.

Kvinner har mykje dårlegare betalt enn menn, sjølv for samme type arbeid.

Dei mest typiske kvinnejobbane er reinhaldsarbeid.

Barnehageplassane er få og underbemanna.

I Politbyrået, som er det høgste styrande organet, finst det ikkje ei kvinne.

Nei, jenter, hvis Sovjet er sosialistisk, kva er det då vi kjempar for?

Dei har to kvinnerørslar i Sovjet. Den offisielle blir kalla «Den sovjetiske kvinnekomitéen» og er underlagt partileiinga. Feministrørsla vart danna i 1979 og er idag ei undergrunnsrørslar. Følgjande artikkel er i hovudsak skreve utfrå informasjon gitt av Tatjana Mamonova, ei av initiativtakarane til feministrørsla. Tatjana Mamonova vart utvist frå Sovjet sommeren 1980 og bur idag i Paris.

Er Sovjet sosialistisk? Det måtte i så fall vere ei merkeleg form for sosialisme som tillet at meir enn halvparten av befolkninga så åpenbart blir diskriminert i kraft av kjønnet sitt. På tross av at det er 65 år sidan revolusjonen og den materielle levestandarden for folk flest har auka mykje, heng kvinnefrigjeringsgjeringa etter.

Arbeidsliv

Mange sovjetiske kvinner har arbeid utanfor heimen, men arbeidslivet er minst like kjønnsoppdelt som i Vesten. Vel er det slik at det er mange kvinnelege legar i Sovjet — faktisk 75%, men gjennom det at det blir forandra til å bli eit kvinneyrke, har det også blitt eit lågstatusyrke. Det er idag eit dårleg betalt yrke som gir liten prestisje.

Dei mest typiske kvinnejobbane er reinhaldsarbeid. Der søker dei fortsatt etter «vaske-damer», aldri etter «vaske-menn».

På lågare nivå i skulen er dei fleste lærarane kvinner, og dei har mykje lågare lønn enn menn. Rektorane er nesten alltid menn. Det er vanleg at pensjonerte militære blir rektorar med høg lønn. Målet for dei er å gjere gutane til soldatar og kvinnene

til husmødre.

90% av alle sjefsstillingar er det menn som har.

Barnehagar

Det er ikkje sant som vi har høyrte at i Sovjet er alle barn i barnehage fra dei er heilt små. Tvert imot er det vanskeleg å få dagheims plass. Dei barnehagar som finst er ofte dårleg bemanna, det er kvinner som jobbar der og dei har dårleg betalt — langt under gjennomsnittet. Det er ikkje uvanleg at ein ansatt har 30 ungar å ta seg av.

Skilsmisser

Kvinnemishandling er vanleg, men statistikk over dette finst ikkje. Arbeidsdelinga i heimen er tradisjonell — sjølv om kvinner er i full jobb ute. Menn gjer som regel ingenting i hushaldet.

Alkoholisme er utbreidd, og offisiell statistikk viser at alkoholforbruket er aukande.

Skilsmisser er vanleg, og antalet aukar stadig. Som i Vesten er det flest kvinner som vil skiljast.

Abortar

Kvar sovjetisk kvinne gjennomgår i snitt 15 abortar. Dette fortel til og med offisiell statistikk sjølv om det ikkje er slik statistikk som blir slått opp i avisene. Den vanlegaste abortmetoden er utskrapning — som vert foreteken utan hverken narkose eller smertestillande!

Den sovjetiske kvinnekomitéen

For kvinner flest er denne nesten umulig å få kontakt med. Organisasjonen eksisterer primært

for at han skal sende ut representantar til internasjonale konferansar og kongressar for at dei der skal prate om kor lykkeleg kvinner lever i Sovjet.

Frå 1945 har kvinnekomitéen gitt ut eit månadsmagasin, Sovjet Woman, som fortel om kvinnene sin situasjon, vel og merke den offisielle versjonen av korleis folk har det.

Hovudvekta av innhaldet er lagt på propaganda for det politiske systemet, privatliv, kunst, motar og matoppskrifter. Med andre ord ikkje heilt ulikt eit norskt ukeblad, det einaste som manglar er reklamen.

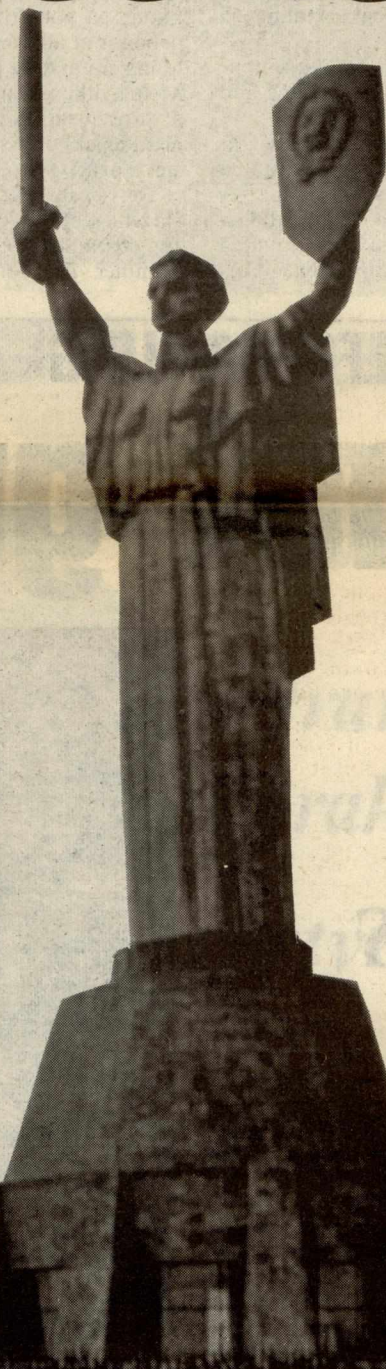
Feministrørsla

I 1979 vart det danna ei feministisk kvinnerørslar som begynte å gi ut sit eige tidsskrift, «Almanakken». Alle eksemplar blei skreve på maskin og distribuert rundt til folk som leste dei og leverte dei vidare. Kopiar fekk dei ikkje ta — det var forbudt.

Andre nummer kom ut i Leningrad i januar 1980. «Almanakken» er skreve av og om kvinner, og på tross av vanskar med distribusjonsnettverket begynte det etterkvart å nå relativt breidt ut. Det kunne ei stund sjå ut som om det var i ferd med å oppstå ei større feministrørslar i Sovjet. Enda eit nummer rakk dei å gi ut.

Sommaren 1980 var det olympiade i Moskva. Rett før åpninga av denne fekk fire leiande feministar beskjed om å komme seg ut av landet. Regjeringa spanderte ekstrafløy.

Men arbeidet fortset gjennom underjordiske kanalar. Til no har «Almanakken» kome ut med fem nummer.

Tyrkia

Borgerskapets råeste diktatur

Da generalene tok over i Tyrkia blei de prisa som «demokratiets redningsmenn». Nå skulle militærapparatet sørge for ro og orden. I praksis viser det seg at det — som vanlig — er arbeiderklassen og folket som betaler prisen for «lov og orden samfunnet». Det er 18% arbeidsløse og prisstigninga og lønningene er omvendt proporsjonalt. Voldsapparatet blir brukt mot fagforeninger og partier grupper på venstresida som aldri har drivi med terrorisme.

Den tyrkiske fagforeninga DISK er kollektivt satt på tiltalebenken, sikta etter paragrafer som bare har ei straff: Dødsstraff.

De 52 forsvaradvokatene for DISK-lederne i rettssalen under begynnelsen av rettssaka i Istanbul for to måneder siden. Advokat Orhan Apaydin er nummer tre fra venstre. Rettssaka går nå inn i sin viktigste fase, med juridisk prøving av anklagene mot DISK. Derfor fant de militære det nødvendig å fjerne lederen for forsvaret. Foto: Trine Lynggard

Korporativisme

Arbeidskjøpere og kapitaleiere er godt fornøyd med den tyrkiske fascismen. Grunnen er enkel: Det er innført lover som likner svært mye på Hitlers og Mussolinis arbeidslivlover. Disse lovene betyr at arbeidsfolk er fratatt forhandlingsretten. Den er blitt erstatta av en voldgiftskommisjon, oppnevnt av regjeringa ved arbeidsministeriet. Ministeriet skal også kontrollere alle seminarer som fagforeninger arrangerer og de har heller ikke lov til å støtte noen partier. Dette betyr at den tyrkiske arbeiderklassen og folket er fratatt alle politiske retter.

DISK skal knuses

DISK var det fagforbundet i Tyrkia som kjempa for f.eks. høyere lønninger og politiske retter. Under fasciststyret har DISK blitt utsatt for de hardeste forfølgelsene. Generalene bruker

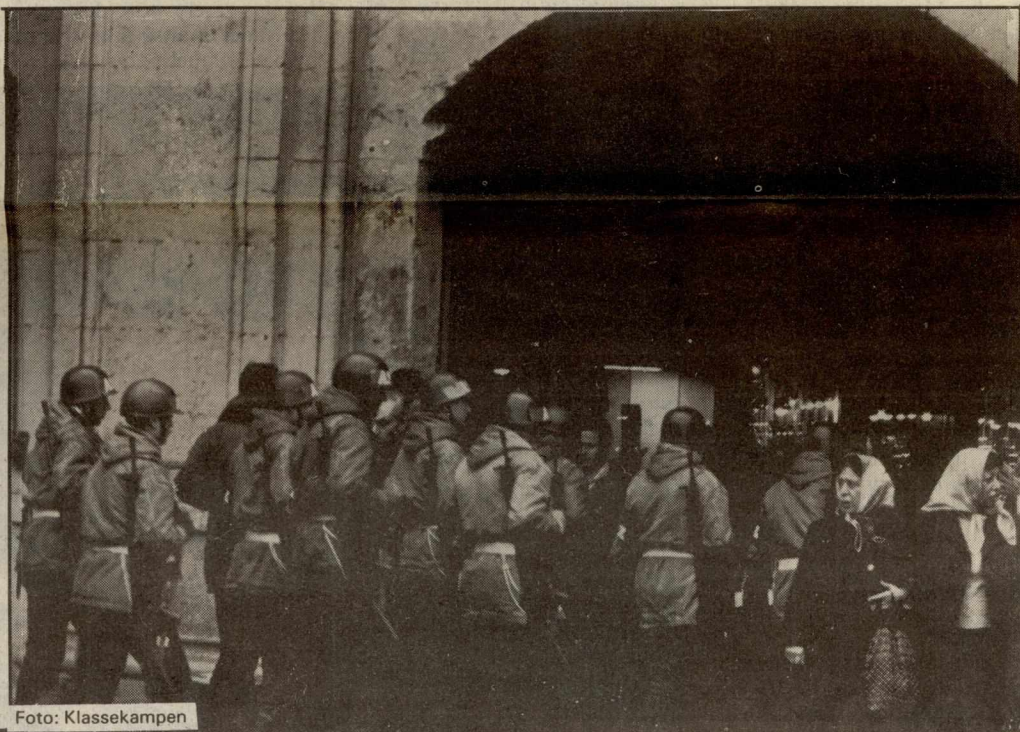

Foto: Klassekampen

mer krefter på det enn i «forsøke» på å finne fascistiske terrorister. Ca. 2000 fagforeningsfolk sitter i dag i tyrkiske fengsler.

Høyreterrorister slippes fri. . .

I begynnelsen av tida etter kupet blei en del fascistar arrestert. I dag er de aller fleste slippi fri — etter press fra høyrepartiene. Det gjelder bl.a. lederen for fascistorganisasjonen «De grå ulvene». Alt i alt blei ca. 900 fascistar arrestert mens det i dag sitter 29 000 venstrefolk. De færreste av disse har drivi med terror. Dette er særtrekket ved den tyrkiske opprensninga: Borgerskapet har benytta anledninga til å sperre inne alt fra høyresosialdemokrater til progressive folk.

I tillegg til terror mot fagforeninger og venstresida, fortsetter generalene utryddelseslinja

over den nasjonale minoriteten kurdere. På det området har det framkommet flere eksempler på at hele landsbyer er blitt slakta av militæret.

Kuppet — et skalkeskjul

Generalene legger altså opp til at alle politiske partier/grupper til venstre for dem skal fjernes. Et godt eksempel på det er at lederen for fascistpartiet — TURKES — slippes fri.

Gjennom lovverket er generalene sikra retten til å overvåke alle samfunnsaktiviteter, bl.a. er lederen for universitetet i Istanbul oberst.

Taktikken fra generalene er at det er lederne som tas — ikke de vanlige medlemmene. Dette har til en viss grad fungert fram til i dag. Med den stadig økende arbeidsløsheten og prisstigninga ser det ut til at dette er i ferd med å endres.

FOR AT HISTORIA
SKAL GJENTA SEG

En professor fra fortiden
Som selv ikke betaler
Forteller med latter om
Prisen vi må betale:

Disse forvirrede mennesker!
Om de skader folk i fingre og bein
Politiet tar seg av dem

Disse ulykkelige mennesker!
Om de dreper noen, to eller tre
Politiet tar seg av dem

Diktet er henta
fra samlinga
"Gerhardsens ar-
vinger". Det er
laga av Sigurd
Helseth. (gjen-
gitt med forfat-
terens tillatelse)

I trykksfrihetens navn. I demokratiets
Navn. I kapitalismens navn!
Politiet tar seg av dem

Ingen kan stoppe deres
Ord i luften
Ingen kan forby skuddet
Å gå inn i kroppen

Foto: Klassekampen

Vekk med eksporten, liberalismen og SV-sosiologane!

Slavehandlaren og forfattere Holberg skreiv om Jeppe at alle seier at Jeppe drikk, men ingen kan forklare kvifor. I dag seier alle kvifor Jeppe drikk — og godtar derfor at han gjer det.

I eit nøtteskal er dette tankegangen til SV-generasjonens dårlige samvet, professor Per Sundby, går til åtak mot. Han meiner venstresida er hyklerisk fordi den «tar avstand fra kapi-

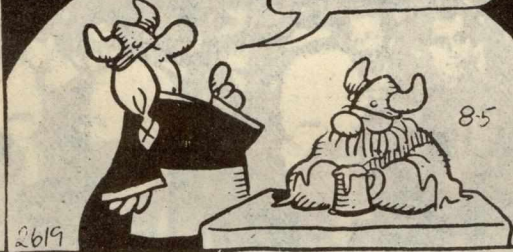
talens-vesen, men dyrker dens produkter». Fram for dydene og Briggen — vekk med eksporten, liberalismen og SV-sosiologane. Sundby gir støtte til vår teori om SV-sosiologane: deira forståing

for alkoholens samfunnsmessige årsaker aukar proporsjonalt med konsummengden av alkohol i denne gruppa.

Eit anna velkjent funn er sammenhengen mellom for-

NÅR EIN MANN SIT ÅLEINE OG DRIKK, ER DET EIT TEIKN PÅ

ALKOHOLISME!

For deg med
lever'n til venstre!

ståinga for familiens samfunnsmessige vilkår og skilsmisse-frekvensen på «venstresida». Det viser seg både på veksten i hovedfagsavhandlingar om familiesosiologi og auken i skils-

mitter blant dei samme sosiologane er eksponensiell. Altså: desto meir «innsikt» i kapitalismens elende, desto større moralsk og politisk forfall, seier Sundby. Dette kan gå inn i Gudmund Hernes' neste lovsamling som SV-generasjonens morallov. Vi for vår del vil stille eit

aldri så lite spørsmål til Sundby sitt resonnement: er det kapitalismen eller sin eigen navle SV-generasjonen har innsikt i?

Personlig har vi stor sans for denne Sundby. Ikkje berre på grunn av hans påvisning av SV-generasjonen sitt forfall. Men først og fremst fordi han seier rett ut det ingen ansvarlig politiker eller helsebyråkrat tør å seie rett ut — sjøl om dei meiner det: Jeppe drikk ikkje på grunn av arbeidsløys, pendling, dårlig økonomi, vanskeleg sosial bakgrunn eller annan samfunnsmessig undertrykking. Jeppe drikk først og fremst p.g.a. «tidsåndens moral». Skal du få Jeppe til å slutte å drikk er det viktigaste å endre ideane i hovudet hans — det er slett ikkje kapitalismen som har skulda.

Også her vil vi faktisk følge Sundby eit stykke på veg. I ein forstand har han rett: sjøl om Jeppe har alle odds mot seg, så kan han likevel greie å endre sin situasjon. Og ingen har vore flinkare til å framstille vanleg folk som handlingslamme, viljelause og framangjorte offer for «systemet» enn den såkalte radikale sosiologien.

Men det er grenser for kva ein kan gje sosiologane æra for.

For di Sundby si moralpreike ikkje rettar seg mot dei politisk ansvarlege for utviklinga, forsvinn mesteparten av brodden. Han blir moralist i reaksjonær betydning. Konsekvensen blir moralsk opprusting og forbud av eksportølet. Men dette ville ikkje føre til anna enn at Carl I. Hagen går fram endå fleire prosent på gallupen.

Det største moralske problem i Norge i dag er verken liberalism eller Carl I. Hagen-ideologi, men at folk framleis har tillit til sosialdemokratane i DNA og Høgre. For det betyr at dei ikkje har tillit til seg sjøl og sin evne til å endre verda, men vil overlata sine problem til Gudmund Hernes, Tor Halvorsen, Pål Kraby, Willoch, kjeftesmella frå Bygdøy, overlege Nyhus eller Sissel Rønbeck. Disse livstids-tilsette forvaltarane av statskapitalismen har som overordna oppgave å hindre at folk tar skeia i si eiga hand og kjempar for sine interesser. Dei lovar gull og grøne skogar — berre vi andre unnlet å rote i alt ved å kjempe for våre «særinteresser».

Og Sundby vil få applaus i bedehusa og i Sarons dal, men aldri i sosialdemokratiet. Han er altfor usosiologisk.

Olav Teiteland

I et nr. av HMG i fjor skreiv vi en artikkel om fagkritikk som i polemikk mot Sosialistisk Front, før nokså lettvinnt fram. Uten at vi hadde skikkelig dekning for det, tilla vi Sosialistisk Front et standpunkt til fagkritikk som kort kunne uttrykkes slik:

«Det å ta standpunkt er bakstreversk, tvil på alt!» Vi mente at dette var svært ensidig, bl.a. har jo sosialister i aller høyeste grad tatt et standpunkt, når de erklærer at deres endelige mål er det klas-seløse samfunn.

Kanskje vi var lettbeinte, men i avisa til Sosialistisk Front i Oslo nr. 1/82, bekrefter Olav Eikeland at alle våre fordommer faktisk stemte. Han polemiserer bl.a. mot at vår målsetting med å drive fagkritikk, i siste instans må være at flere studenter skal bli revolusjonære. — «Hvor tvilen og tenkingen skulle vært satt inn med full styrke, trekker en istedet fram et nytt påbud fra kulissene som de troende og lovlidige skal knele for: «Eders oppgave skal være. . .» I stedet for det ørtende bud burde AKPer begynne å fundere på hvordan folk i det hele tatt kan bli kommunister. Eller hvorfor

en bør bli det?»

Avslutningen er virkelig kraftfull. — «Har AKP noengang våget tanken på at sosialismen faktisk er borte i vår tid? Har det dessuten noengang falt AKP inn at det er en sammenheng mellom tvil og kritikk? Ortodoksi og kritikk er som ild og vann. I det øyeblikk en begynner å tro, slutter en samtidig å kritisere. Men AKP har aldri vært kritiske, bare mot eller for. De mennesker som i dag skryter av å være marxister bør legge seg den gamle mesters favorittordtak på minnet: de omnibus dubitandum — tvil på alt!»

Tvilen må ha et mål

Løsrevet fra sin sammenheng kan selv Marx-sitater gies de merkeligste innhold. Men det er vel litt drøyt å unnså at Marx tok en mengde standpunkter, og opererte med en mengde sannheter.

Marxisters kritikk må ha som mål å bekjempe reaksjonære fordommer, og å gjøre mangelfulle og feilaktige teorier mer i samsvar med den objektive virkeligheten.

Eikeland absolutte tvil er bare uttrykk for intellektuell lat-skap. I motsetning til Marx gidder ikke Eikeland å undersøke faktiske forhold. Der Marx blir i stand til å trekke konklusjoner, vil Eikeland på ny bare «sette tenkingen inn». Der Marx blir i stand til å handle, vil Eikeland fortsette å sveve i det blå.

Et spørsmål og en protest

I USA finnes det en bevegelse av ortodokse kristne som vil ha en kvasi-vitenskapelig framstilling av bibelhistorias skapelsesberetning, såkalt «Creation science», undervist på linje med evolusjonslære, i det amerikanske skoleverket. Dette har skapt svære ideologiske kamper som bl.a. har vært jevnlig omtalt i naturvitenskapelige fagtidsskrifter i over et år. Nylig blei kravet prøvd for en domstol, og det blei underkjent.

Skal vi tvile like mye på begge forklaringene på livets opprinnelse og utvikling?

Eikeland tviler tydeligvis på om sosialismen er noe alternativ til dagens samfunnssystem. Da ville det vært naturlig å reist en diskusjon om dette. Men da måtte man selvsagt også gjort endel konkrete undersøkelser omkring problemet, og man måtte tone flagg. Så vi skjønner Eikeland godt, det er enklere og mer behagelig å sitte i SV-kantina og «sette tvilen og tenkingen inn for fullt». Allikevel vil vi foreslå AKPs nye studiesirkel som en introduksjon til problematikken.

Vi vil ikke ta fra Eikeland retten til å tvile, men vi protesterer når han gjør sin private veikhet til en dyd, og når han samtidig forsøker å gjøre den til et program for alle sosialister.

Opportunisme

Det ekleste Olav Eikeland tydeligvis «vet», er AKPs «støtte til hvilken som helst gruppe ved å framheve elementet av rettferdighet i deres kamp». Han presiserer: «Det er urettferdig at arbeidere utbyttes, urettferdig at flyvere og de fleste andre grupper går ned i lønn osv.»

Med vårt enkle bondesinn er vi ute av stand til å forstå hvorfor det er galt å slå fast at enkelte kamper er rettferdige og

andre ikke er det. Det blir vanskelig å vite hvilken side man skal støtte i politiske kamper, om man ikke foretar et slikt skille.

Skal vi støtte Sovjet eller den muslimske geriljaen i Afghanistan? Skal vi støtte den norske staten eller samene i Alta-kampen? Skal vi støtte de som vil bevare vårt nåværende helse- og sosialtilbud, eller staten som forsøker å rasere store deler av dette? Målet er altså ikke å støtte en hvilkensomhelst gruppe, men

tvært imot å velge å støtte en gruppe mot en annen.

Eikeland «tvilerteori» er et forsøk på å lage en overbygning for opportunismen. Det blir ikke sosialisme selv om flere setter «tvilen og tenkingen» inn. Å opprette en ny statsmakt er en langt mer konkret handling. Sosialister må delta i folks kamper og forsøke å forklare nødvendigheten av revolusjon og sosialisme gjennom disse. Det har aldri vært sosialistisk politikk å sitte på sidelinja.

Materialisten Myter om Kvinnelighet

MED BL.A. FØLGENDE ARTIKLER:

ROUSSEAU OG DET BORGERLIGE KVINNESYN
OM KVINNELIGHETENS FORVANDLING
KVINNEUNDERTRYKKING OG POLITISK ØKONOMI

Materialisten utgis av AKP (m-l) på Univ. i Oslo

Redaktør: Asmund Egge

Adresse: Boks 42, Veitvet, Oslo 5

Postgiro: 2 25 04 21 Abonnement: Kr. 80,-

Tvil og tro?